

Foaia Școlară

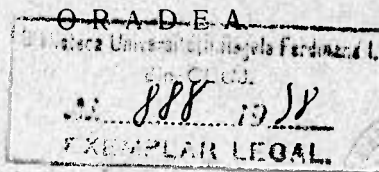
Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar jud. Bihor

C U P R I N S U L :

- Idealul educației văzut prin atmosfera vremii *T. Vâjdea*
 Tipurile de imaginație . . . . . *Dr. N. Apostolescu.*
 Străjeria . . . . . *Ion Munteanu.*
 Costumele naționale *Rozalia Oprea.*
 Apel către toți Români *Dr. Ioan P. Bâncilă.*
 Contribuții la întocmirea unei metode a
 învățământului primar pentru minoritari *C. Dan Popescu.*
 Partea oficială, Buletinul. **Asoc. învă. din Bihor.**

REDACȚIA ȘI AMINISTRAȚIA :
 COMITETUL ȘCOLAR JUDEȚEAN

Foaia Școlară

Revistă pedagogică-culturală

Organ oficial al Revizoratului și Comitetului școlar juđ. Bihor

Idealul educației văzut prin atmosfera vremii

Fără îndoială educația este o funcțiune socială. Ea constă într-o socializare metodică a tinerii generații după sociologul pedagog Dur Kheim. Individul e deci influențat de idealurile societății. Aceasta nu înseamnă că drepțurile individualității trebuiesc nesocotite. Firesc este ca fiecare să se desvolte în conformitate cu legile adânci ale naturii sale, dar această desvoltare să fie pusă în concordanță cu spiritul vieții sociale.

Individ și societate sunt două realități care se integrează reciproc. Individul se formează prin contribuția ce primește dela viața socială, iar societatea prosperă prin aportul muncii creatoare a indivizilor săi.

Prin urmare, vorbind despre problemele de educație, despre idealurile și necesitățile ei, nu este fără de folos a face în prealabil o incursiune în atmosfera timpului, analizându-i pe cât posibil componentele, surprinzându-i defectele și orientându-te asupra imperativelor ei de viață. Așa numai vei putea, ca pedagog să cunoști calea ce ai de urmat. Vei putea să știi care dintre aspectele spiritului social trebuie să între ca elemente determinante în constituția idealului educativ și care trebuiesc combătute prin educație. Numai așa se poate realiza un sprijin reciproc între individ și societate în vederea progresului social.

În cele ce urmează, vom încerca să prindem în linii

fugare câteva din caracterele vieții sociale de azi și în concluzie apoi să enunțăm învățăminte pentru rolul școlii. Caracteristica epocii noastre este o frământare continuă, o mobilitate excesivă și o rupere cu tradiția, cu tot ce s'a creiat într'o înlanțuire evolutivă de atâta timp. E un fel de trepidație palpitanță, în care evenimentele zilei trec ca o înfățișare filmică pe dinaintea ochilor noștri. Nimic nu ne mai prezintă garanție de stabilitate; rânduiala legilor, ca și a moralei și a instituțiilor sociale, sunt supuse schimbărilor de pe o zi pe alta. Concepția de viață e în funcție de moment. Nici odată n'a avut un sens mai veridic și mai adânc dictonul bătrânului filosof grec Heraclit: „totul e în devenire, totul curge“.

S'a rupt frâncle unei discipline seculare de viațuire și creație și s'a introdus în locul lor un libertinaj dăunător societății. Această situație a fost ajutată mult de războiul mondial care a fost și o școală de înalte virtuți morale, ca; sacrificiul, curajul răbdarea, dar a fost în acelaș timp și o provocare spre brutalizarea sufletului omenesc, spre crimă egoism și aventură,

Hedonismul și senzualismul acut au provocat ruperea echilibrului sufletesc, din răsturnarea valorilor sociale a rezultat haos în viața societății. iar extravaganta și exhibiționismul au adus la lipsa de seriozitate și de muncă ordonată lată cauzele descumpănirii spiritului social, care nu mai are un normativ etic ridicat și nu mai are un ideal estetic devotat.

Și într'adevăr în domeniul artistic s'a produs acelaș fenomen. E cunoscut modernismul în pictură, literatură și peste tot în artă care are atâtea expresii: impresionism, futurism, cubism, dadaism, etc. El a rupt cu regulele clasice ale frumosului și înfățișează produse noi în care armonia și simetria liniilor, formelor și culorilor n'au ce căuta. În locul lor ceracteristicul, particularul, bizarul, extravagantul constituie normele estetice moderne.

Generația bătrână se arată ostilă acestor inovații și de aci a intervenit o neînțelegere între tineri și bătrâni, care dă loc la multe comentarii.

Se zice că produsele artistice de până acum, au atins forme atât de desăvârșite, în spiritul regulelor

clasice, încât nu pot fi depășite de străduința omenească veșnic însetată de noi succese pe scara valorilor și de aceea s'au inventat genuri noi de artă și creație, cu noi resurse spirituale de exploatat.

Sunt gânditori de seamă însă care consideră arta modernă ca pe un produs hibrid și decadent. O. Spengler într-o carte a sa, botezată apocaliptic: „Declinul occidentului“ privește spiritualitatea Europei ca fiind istovită și aproape de apus. Crede că va trebui cu timpul să răsară noi generații cu puteri înalte, pentruca pe ruinele culturii actuale să înflorească o nouă cultură. Tot pesimist e în ceea ce privește prezentul cultural al Europei Paul Valery, care spusă că Europa va rămâne ceea ce este în realitate: „Un cap prelungit al continentului asiatic“.

Alți scriitori consideră acest fenomen al culturii numai ca o criză, ce e drept serioasă, dar trecătoare. Nici nu se poate altfel. O generație care manifestă atâta dinamism în diversele ei domenii de activitate, poate fi greșită în drumul ei, poate fi înapătată cu trecutul și cu condițiile generale ale evoluției, dar nu poate fi istovită și lipsită, de puterea creatoare. O altă cauză care a influențat spiritualitatea vremii este dezvoltarea rapidă și excesivă a mașinismului care a mecanizat oarecum viața, i-a rupt fibrele ei cele mai sensibile și a stricat echilibrul ce îl ținea sufletul omenească între materialitate și idealitate. Acest lucru l-a izbit în mod deosebit pe poetul și gânditorul indian Rabindranath Tagore cu ocazia vizitei ce a făcut-o în Europa, formulându-și impresia în felul următor: „Legăturile vechi ale societății europene sunt rupte și înlocuite printr-o organizație mecanică. Mecanismul producător de prosperitate se dezvoltă fără încetare, în afară de orice proporție cu celelalte trebuințe ale societății și omul e strivit de greutatea sa. Omul moral, omul complet, face loc omului politic și comercial adică omului cu intenții limitate. În timp ce spiritul occidentului merge către libertate, națiunile occidentului, prepară lanțurile cele mai barbare pe care le-a fabricat vreodată istoria. „În Rusia sovietică unde materialismul este servit după vorbele contelui Keyserling, cu un fanatism religios, mașinismul e un cult. Pasagiul ce urmează stă măturat: „Vreau să fiu o mașină: Vreau să devin mândru prin

muncă, mândru pentru că muncesc. Să fiu indiferent, înțelegi tu, față de tot ceia ce nu este muncă. M'a cuprins invidia contra mașinii. Iată ce este". (G. Oleșa-Invida).

Alături de criza sufletească dăinuiește și criza economică, care este tot rezultatul unui deficit moral. Goana după plăceri și extravaganta, egoismul rapace înfruntă barierele moralei și răstoarnă ordinea economică de drept, irosind averi. Doctorul Lorwin la un congres ținut la Amsterdam în anii trecuți a spus că criza economică este pentru umanitate o mare lecție de modestie. Ori modestia este începutul cuminenței. Și apoi în legătură cu șomajul a exprimat aceste cuvinte pline de adevăr: „Intr'o lume care are la dispoziție milioane de sclavi mecanici cu care poate produce destul grâu, bumbac, lemne de construcție, și oțel, pentru a nutri, îmbrăca și adăposti în mod decent toată omenirea, sunt milioane de oameni reduși la șomaj, împotriva voinții lor, flamânziți cu toată oferta lor de a munci pentru a trăi-și umiliți cu toată credința lor în demnitatea și valoarea muncii omenesti. Acest paradox desfiide inteligența și capacitatea noastră de a rândui viața în mod demn de a fi trăită; și noi trebuie să-l rezolvim sau să mărturisim falimentul tuturor facultă ilor noastre de care suntem așa de mân'ri".

Și într'adevăr ce poate fi mai absurd decât faptul că în America în timp ce erau milioane de șomeuri reduși la foame se descărcau în mare, cantități mari de cafea și alte alimente, pentru echilibrarea unei balanțe economice.

Firește nu se poate spune că omenirea stă impasibilă față de deficiențele ce are. Dimpotrivă, se fac străduințe serioase pentru ca viața socială să-și recapete echilibrul pierdut. Asistența socială a muncitorilor șomeuri, urcarea salariilor muncitorilor, reducerea orelor de lucru, regularea raporturilor între patroni și muncitori, în ordinea vieții materiale orientarea profesională, raționalizarea muncii în ordinea vieții profesionale democratizarea deci acordarea de drepturi mai largi pentru popor, culturalizarea maselor în ordinea vieții integrale spirituale: (au fost tot atâtea probleme care s'au desbătut în opinia publică și în parte s'au rezolvit sau sunt pe cale de rezolvire).

De altfel ce simte în atmosfera timpului o străduință

de redresare a conștiințelor morale, avariate de războiu, în Franța raționalismului puritan, spune Marchizul D'ormeson-Ministrul Franței la București numai în dieceza Versailles-ului s'au clădit în ultimii 10 ani peste 80 de biserici. În școlile superioare ale Parisului ca: Școala normală superioară, politehnica și Școala Centrală, tinerii studenți sunt constituiți în grupuri, care vizitează pe săraci, care practică deschis religia, conciliând în mod perfect știința cu credința. În America unde tehnica este așa de avansată și banul e idealul vieții, biserica începe să devină totuși o instituție vie și adânc simțită. Ea are menirea să însenineze și să înalțe spre idealitate sufletele istovite de munca absorbantă a vieții cotidiene. Și este cu atât mai necesară pentru popor cu cât omul simplu nu are nici mijloacele materiale nici resursele spirituale necesare pentru a face aceasta prin contemplație artistică. Aici nu este nevoie să se îngrijească statul de susținerea bisericii. Societatea o susține prin contribuții benevole și totuși preoții au o situație incomparabil mai bună decât la noi. Fiecare om este înscris la o comunitate bisericească și se întâlnește în aceiași biserică credincioși de diferite confesiuni și încap bine unii lângă alții fără să ridice bariere confesionale.

È un fapt îmbucurător, ca din haosul de curente idei și interese, care formau paiengenișul vieții sociale de după război au prins a se desprinde anumite fire roșii conducătoare spre reîntronarea unei ordine sociale noui.

Un vânt de primenire sufletească se resimte cum adie. Din adâncuri spirituale insondabile se nasc necesități pentru trăire după rânduiala celor sfinte.

Nu căutăm să explicăm fenomenul dela Maglavit. El însă e o dovadă vie despre trebuința imperioasă ce are poporul pentru a-și clădi existența pe temelia credinții.

De altfel și reprezentanții științii au început să întrezărească în cercetările lor taina adevărului etern. Trufia oamenilor de știință din veacul trecut care slujeau în numele rațiunii pure materialismului determinist, a încercat o crudă dezamăgire. Rezultatele ultime ale științii duc spre o explicație spiritualistă a lumii.

Este și neînțeleș să isgonești speranța din sufletul tău și pe D-zeu din eer, pentru ca să le întocuești cu

hăul deprimat al neînțelegerii și cu absurdul vieții. E știut doar că cele mai mari figuri ale omenirii: Kant în filozofie, Pasteur în știință, Tolstoi în literatură, Bismark în politică, au fost oameni religioși și numai așa și-au putut menține neatins echilibrul vieții sufletești și au putut dăruia omenirii floarea genialității lor. Educația religioasă este una dintre problemele importante ce se pune pentru școală.

Hotărât lucru, străduințele ce se depun spiritualitate ce e în formare, justifică speranța într-o îndreptare. Atenția lumii este orientată în special spre tineret. Acest tineret bătut de toate vânturile existenței sbuciumate își caută o canalizare a energiei sale. Deși este acuzat uneori de lipsă de pregătire și lipsă de perspectivă, credem invinuirile nedrepte. În orice caz este bine călit pentru nevoile vieții, în vârtejul cărora a intrat încă din faza copilăriei.

Diferite țări europene au creat anumite organizații pentru un antrenament fizic al tineretului pe lângă pregătirea psihică pentru o educație a efortului, a muncii și a disciplinei. Robustăta corpului se cere pusă în valoare, cu atât mai mult, cu cât acum a fost neglijată în practica educației. E teamă însă să nu se depășească măsura, cum se observă uneori o tendință spre un cult al fizicului care fără îndoială e în dauna spiritului.

Organizațiile de care vorbim, au drept scop, pe lângă o fortificare trupească și o oțelire sufletească prin disciplină să pregătească pe viitorii cetățeni pentru un eventual război. Astfel de organizații sunt: Socolii în Cehoslovacia, Leventi în Ungaria, Balilas în Italia, Hitler jugend în Germania, premilitarii (și străjerii) în România.

Și cu aceasta am atins o nouă problemă socială care are răsunări asupra educației.

Războiul este un cataclism de neînțeles. Conferințele desarmării ca și lipsa de autoritate a Ligii națiunilor și neputința ei de sancționare efectivă a abaterilor ne-au convins îndeajuns despre aceasta. În același timp îndârjirea între diferitele state naționale sporește. Și este explicabil să fie așa. Pe deoparte cu cât independența între state crește, relațiunile comerciale se înmulțesc, împânzirea intereselor se înțelege, cu atât nemulțumirile

și ciocnirile de interese devin mai frecvente. Pe altă parte cu cât națiunile evoluează, se diferențiază, se extind cu atât mândriile și invidiile sunt mai accentuate și granițele mai neincăpătoare.

Trăim într'un secol al naționalismului. Și este pe deplin îndreptățit. Nu sub înfățișarea agresivă ci sub aspectul psiho-sociologic de realitate etnică și determinantă în crearea de valori sociale. E de prisos de altfel să încercăm să-l justificăm sau să-l combatem. E o realitate care se impune vieții sociale de azi, cu puterea fatalității istorice. Umanitarismul cu tot cortegiul său de atribute vagi și abstracte, s'a dovedit a fi o utopie și o momeală primejdioasă.

Sufletul național nu este o creație arbitrară și artificială ci e cristalizarea într'un bloc a năzuințelor credințelor datinelor și faptelor atâtor generații într'o iniințuire evolutivă care au trăit și au murit integrate în această unitate de existență. Fără teoretizări savante, moșii și strămoșii noștri au trăit în „legea românească” legați de aceasta prin îndemnul inimii și vocea sângelui, așa după cum e legată furnica de furnicarul său prin instinct.

Rolul școlii este să ridice acest simțământ la limpezimea conștiinței naționale. Iată omul, dintre imperativele vremii. Fascismul și hitlerismul militează în acest sens. Fac să pătrundă adânc în conștiința poporului convingerea că națiunea este o unitate indestructibilă mândria și încrederea pentru rolul, și destinele ei. Musolini a dat copiilor de școală, un crez național care se află în fiecare manual de școală. Iată un fragment al acestei mărturisiri de credință „Cred în Roma eternă și intangibilă, mamă a patriei și centru luminos și dominator al civilizației europene și al lumii și în Italia, fiica ei mai mare și preaglorioasă, care se născu prin minunea lui Dumnezeu, din sânul fecund și divin al geniului, al înțelepciunii, al științei și al artei; care suferi sub barbarii năvălitori, fu răstignită și îngropată. Nu este nici un copil de școală să nu-l știe, să nu-l pătrundă sensul și să-l comenteze.

Ce se întâmplă în Germania știm. Hitler a ajuns atotputernic pentru că a știut să însușească la timpul oportun

poporului german înfrânt și desamăgit increderea în puterea națiunii și mândria sentimentului național.

Hitlerismul este o eclatantă dovadă, cum popoarele în ceasurile mari ale istoriei, găsesc energia necesară în străfundurile sufletului lor să reacționeze cu toată puterea, împotriva unor stări și curente de care sunt cuprinse. La fel cu reacțiunea corpului robust împotriva boalei de care suferă. Se dovedește astfel ca naționalismul este o realitate biologică, psiho-sociologică și etică peste care nu se poate trece cu toată propaganda umanitariștilor cosmopoliți și a comuniștilor utopiști. Umanitatea este o noțiune, o abstracțiune. Ea nu poate exista decât prin unități sociale distincte și formate în bază de tradiții și obiceiuri de viață istorice și cosmografice care sunt popoarele. Legătura cu pământul patriei o formulează plastic J. James: „Sunteți lipiți de pământul acesta, prin toți cei dinaintea și toți cei din urma voastră, prin tot ce v'a creat și tot ce veți crea, prin trecut și viitor prin neclintirea mormintelor tremurătura leagănelor“.

(Continuare în numărul viitor.)

T. Vâjdea

Inspector școlar.

Tipurile de imaginație

Imaginația este una dintre funcțiunile psihice cele mai importante, ea fiind în strânsă legătură cu toate celelalte și mai ales cu inteligența. Din cauza acestei strânse legături, imaginația este greu de izolat pentru a fi studiată.

În studiul individualității, imaginația interesează din următoarele puncte de vedere: a) Tipurile de imaginație cărora aparține elevul; b) Calitățile imaginației (gradul, originalitatea etc.); c) Domeniul preferit imaginației (joc, povestiri, compoziții, lucru manual, desen, tehnică, etc.) Ne vom ocupa, deocam dată, numai de tipurile de imaginație.

Determinarea tipurilor de imaginație. Tipurile principale de imaginație sunt: realist, fantast, creator. Tipul realist este în strânsă legătură cu memoria și produsele lui nu depășesc realitatea; tipul fantast, dimpotrivă, nu are nimic de împărțit cu realitatea, produsele lui fiind cu totul în afara ei. Tot ca fantastele se consideră și acelea produse imaginative — foarte obișnuite la copii — cari eventual pot avea loc în realitate, dar nu s'au putut întâmpla în împrejurarea specială pe care o relatează subiectul, apropiindu-se în felul acesta de minciună). Tipul creator sau inventiv, se caracterizează prin produse imaginative cari nu există în realitate, dar au verosimilitate și chiar se pot realiza.

Acesta este tipul cel mai important, căci el stă în cea mai strânsă legătură cu inteligența și constituie factorul indispensabil creațiilor de civilizație și cultură.

Trebuie notat că aceste tipuri, mai ales la copii, nu se găsesc pure, ci amestecate. Sunt astfel tipuri: realist-fantastice, realist-creatoare, creatoare-fantaste etc.

Luându-se însă în considerare numai elementele pre-

dominante acestea dau cele trei tipuri simple, arătate mai sus: realist, fantast și creator.

Determinarea tipurilor. Se face prin mai multe procedee. Cel mai practic este acela al compozițiilor. Compozițiile sunt de mai multe feluri, dintre cari menționăm compozițiile pe bază de gravuri și compoziții în cari se leagă, într'o povestire, trei cuvinte date.

Gravurile trebuiesc astfel alese ca ele să fie înțelese de elevi și să le provoace imaginația, prin povestea pe care o sugerează. (De ex.: o pungă uitată pe bancă, într'o grădină. Un câine culcat pe un mormânt). Iar cuvintele ce se dau ca temă a unei povestiri, să aibă legătură între ele și, ca și gravurile, să stârnească imaginația.

În școala de aplicație am întrebuințat ambele procedee.

Gravura cu care am experimentat a fost executată anume de către un elev normalist, după indicațiile noastre, reprezintă trei scene: *a)* o mamă îngenunchiată în fața unei icoane lângă patul fiului ei bolnav; *b)* un copil care se joacă cu cercul; *c)* o casă cu cruce pe ușă (semn că înăuntru este cineva bolnav) și un doctor ce intră pe ușă. S'a atras atențiunea elevilor că aceste scene nu sunt așezate în ordinea în care s'au întâmplat, ci amestecate, unele cari s'au întâmplat mai pe urmă, fiind așezate mai'nainte, și dimpotrivă. Li-s'a cerut apoi să priviască cu atenție tabloul și să scrie pe maculatoare o poveste cu cele trei scene.

2) Proba compoziției pe bază de trei cuvinte a fost repetată cu două serii de cuvinte; în două ședințe diferite. Prima serie a fost formată din cuvintele: copil, teamă, ecou; iar a doua serie a avut cuvintele: cerșetoare, suferință, bucurie.

Este necesar ca și primul procedeu și al doilea, să se repete, pentru a avea cât mai multe probe, pe bază cărora să se poată stabili cât mai exact tipul de imaginație căruia îi aparține fiecare elev. (Se alcătuește câte un mic dosar cu compozițiile fiecărui elev).

Dăm aci, ca exemplu, trei compoziții, alese dintre lucrările elevilor, pentru a se vedea cum în fiecare se exprimă unul dintre tipurile de imaginație arătate mai sus.

1. Tipul realist.

Un băiat s'a dus cu cercul să se joace. El a fost transpirat și a băut apă rece. El s'a îmbolnăvit. Iar mama sa a chemat doctorul. Doctorul a venit și i-a dat medicamente. Mama se roagă lui Dumnezeu ca să-i tămăduiască copilul. (Elev. A. A. cl. IV.).

2. Tipul fantast.

Cică era odată un împărat mare de tot. În împărăția acestui împărat trăia un sihastru neștiut de nimeni. Inșă eu știu că acest sihastru avea o fetiță. Pe fetița nu știu cum o chema, dar știu atâta că la vârsta de 10 ani a rămas orfană și fără ajutor. Suferințele începură și nu peste mult fata fu nevoită să-și ia în mâini toiagul cu care tatăl său cutreera altădată cu multă bucurie pădurile din apropierea chiliei. De astădată toiagul fu luat cu multă amărăciune de biata orfană care-și căuta norocul. Insfârșit se depărtă de casa părintească, care par'că-i ura noroc bun. Pe când orfana își urma drumul în suferințe, în țară se svoni vestea războiului. Fiul împăratului întâmpina pe dușman și-l învinse

Când se întoarse acasă auzi un strigăt. Făcându-i-se milă cercetă lucrurile și ce văzu? Un leu furios stătea față'n față cu sârmana fetiță. Omorî leul apoi luă fata o duse la împărăție și se făcu o nuntă mare, la care au fost crai și împărați. (Elev P. C. cl. IV).

3. Tipul creator.

Copilul orfan

Era odată un biet copil orfan. Ii muriseră de mult părinții. Era chiar în ziua Crăciunului. Copilul se duse la mormântul părinților săi. Afară era tare frig și crivă, ul sufla turbat. Copilul era îmbrăcat în haine rele, căci n'avea cine să-l îngrijească. Copilul orfan nu se temea de vânt și de zăpadă, ci mergea mai departe

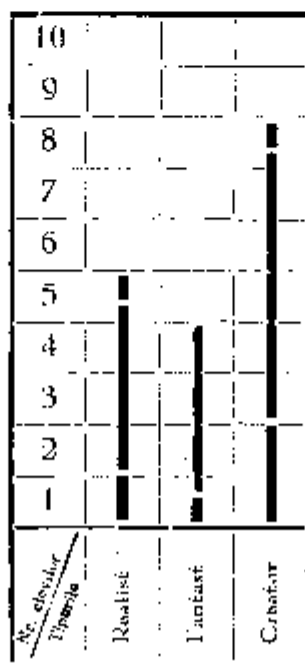
Insfârșit ajunse la cimitir. Se duse până la mormântul mamei sale. Acolo se opri trist și începu să plângă. Adevărat că suferința îi era mare. Când se întoarse acasă, de pe stradă văzu pomul de Crăciun strălucind cu mii de lumini, în unele case. Dar când ajunse acasă la

el văzu ce frig este în casa lui și ce trist e să trăiești singur pe lume. Seara se culcă și înainte de a adormi se gândește la multe suferințe trebuie să îndure. El se rugă lui Dumnezeu și după aceea adormi.

În vis i-se arată un înger cu aripile aurii, care îi adusese multe jucării și haine calde spunându-i; „Fii bucuros că Dumnezeu nu te a uitat .

Când se deșteaptă, copilul orfan văzu că totul era un vis. Copilul orfan se simte bucuros și în vis. (Elev. C. P. cl. IV.).

Cele trei tipuri principale de imaginație, apar destul de limpede în compozițiile de mai sus. Prima e după gravură, iar celelalte două au ca temă seria cuvintelor: orfan, suferință, bucurie; puținele greșeli de punctuație au fost îndreptate de noi, absolut fără nici o modificare a textului. Corectându-se și clasându-se compozițiile tuturor elevilor, lucru care cere multă analiză și îndelung exercițiu, s'au găsit, în clasa IV, 5 elevi tip realist; 6 elevi de tip fantastă și 8 elevi de tip creator. Ceace) dă următorul grafic :

Consecințe pedagogice. Cei mai mulți elevi aparținând tipului creptor înseamnă că avem o clasă bună, cu care se poate lucra frumos la toate obiectele. E necesar a se vedea acum în ce direcție fiecare dintre elevii acestui tip își exercită în deosebi imaginația și să-i cultivăm în direcția respectivă.

Mai important este însă să stimulăm imaginația elevilor de tip realist și s'o disciplinăm pe a celor de tip fantast pentru a cultiva și la ei imaginația creatoare, fără de care viața sufletească nu se poate desvolta cum trebuie.

Dr. N. Apostolescu.

prof. de pedagogie

STRĂJERIA

Când străjerismul va fi extins asupra întregului tineret vom constata că se o altă Românie a cărei descoperire ne va umple sufletul de nădejdi.

General I. Manolescu.

Prin câteva articole de lege, a luat ființă în anul trecut, odată cu pregătirea premilitară, o nouă instituție „Străjerismul”, condusă de către O. E. T. R (Oficiul educației tineretului român), cu un consiliu prezidat de M. S. Regele, Marele Străjer al Țării, inițiatorul acestei organizații. În acest consiliu sunt personalități dintre cele mai de seamă ale țării: Prințul Nicolae, comandantul suprem al cercetașilor, primul ministru, ministrul instrucțiunii, ministru armatei, șeful O. N. E. F. ului, foștii miniștri ai instrucțiunii Simion Mehedinți și Dim. Gusti, I. P. S. S. Patriarhul Miron și prof. univ. Iuliu Hațieganu.

Este afiliată Ministerului instrucțiunii publice și în globează tot tineretul țării dela 7 la 18 ani.

Nu desființează celelalte societăți culturale sau sportive ca: „Șoimii”, „Sf. Gheorghe”, „Cercetașii” etc., dar le obligă să i adopte programul de lucru, imprimându-le astfel caracterul ei.

Urmărește două scopuri, bine definite: Formarea unei unități de acțiune, gândire și simțire a întregului tineret românesc pentru, desăvârșirea idealului nostru al tuturor: *unificarea sufletească a tuturor Românilor.*

Nu se urmărește prin aceasta militarizarea tineretului, cum s'a zis de unii, iar unitățile în care sunt împărțiți copiii, se fac pentru ușurința educației,

Nu este nici o asociație sportivă cum au spus alții. Este un complex de activitate în străjerie. În cadrul căreia se face educație fizică, morală, patriotică, socială, religioasă etc. cu un pronunțat specific românesc. Nu e

copia vreunei organizații similare streine, cu scopuri politice.

Este o necesitate a sufletului românesc, în care se cultivă tradițiile noastre străbune: iubirea de țară și dinastie, iubirea pentru biserică, marea conservatoare a limbii și obiceiurilor strămoșești.

În străjerie se cultivă: respectul muncii fiecăruia, iubirea, camaraderia, spiritul de ordine și disciplină, împletite cu joc și bună dispoziție.

Această muncă, pe lângă atâtea îndatoriri ce le au, — tot învățătorii sunt chemați s'o facă. Asupra lor sunt ațintiți toți ochii.

Le-a acești muncitori, tăcuți, modești, adeseori ne luați în seamă, se așteaptă realizarea unei mari opere de interes național.

Și o vor face, căci este vorba de tineret și viitorul scumpei noastre țări.

Copiii primesc străjeria cu neînchipuită bucurie.

Ce plăcere privindu-i în recreație ca în loc de încăerări, lupta cu picioarele și alte nebunii, să vezi pe fiecare șef de cuib (cuibul 6 elevi), făcând cu copiii din cuibul său „instrucție“, comandând cu toată seriozitatea, punând apoi pe altul să comande, el trecând în locul lui.

Se cere însă multă răbdare și bunătate, pentru a nu deveni ceva silit pentru copii și astfel se va transforma într'o necesitate a lor, căci totul ce se face în străjerie, e măsurat pentru puterea lor.

Nu peste multă vreme, tot tineretul țării va fi organizat pe baze străjerești.

Puținele și slabele critici ce se aduc străjerismului, de către unele fițiici politice de reacredință, nu vor reuși cătuși de puțin să scadă din valoarea acestei energii, care va scoate tineretul românesc din lăncezeala în care se afla până acum, trezindu-l la o nouă viață, care va duce la regenerarea fizică a neamului nostru, prin acest tineret ce se ridică, plin de voieșie și sănătate, cu deviza: „Credință și muncă, pentru țară și rege“.

Ion Munteanu

inv. Brateia

Costumele naționale

Este cunoscută frumusețea portului românesc, ce completează ansamblul naturii, cu firea sufletului poporului nostru. Gustul estetic românesc este justificat prin diferitele combinațiuni de modele și culori, ce împodobesc costumele noastre naționale.

Ce plăcut e să privești hora când se joacă, iar româncuțele noastre săltând ușor, în uile cu mâneci largi cusute cu fluturi și fel de fel de modele! Dar fotele își au catrințele cusute și țesute în fir, strălucind la lumina soarelui, ori a lămpii de-ți ia vederea.

Cu certitudine, nu ne închipuim o sărbătoare cu adevărat românească, fără acest fel de îmbrăcăminte.

Dar cutreerând cuprinsul țării, observăm în special pe la granițe, că portul românesc este înlocuit cu cel străin. Sunt sate, poate și ținuturi, unde nici azi nu se observă portul național. Pânza gospodinelor e văpsită s'au întrebuințată cu totul în alt sens, iar haina lor este acea plătită scump evreului, pentru câțiva metri de foi nemțești. Industria casnică a cânepei este aproape părăsită iar străvechea și practica îmbrăcăminte a strămoșilor este cu cea nepotrivită a târgovețului. Iar ceace se extrage din această plantă, e folosită abia pentru lucruri agricole și câteva ștergări de bucătărie. — Lumea satelor aleargă după moda orașelor, orașele după obiceiuri și apucăturile din din apus sau orient. Astfel, sub timbrul civilizației, cu timpul, o să ne pierdem și o iceiurile și origina. — Natural, trebuie să ținem pas cu cultura și civilizația mondială, dar nu înscamnă să ne jertfim portul nostru național, de dragul altora.

Poporul nostru are multe zile însemnate de serbat în fiecare an, zile ce reamintesc clipele solemne din istoria trecutului, neamului. Și în aceste zile, cu mic și

mare, sufletul românesc se bucură că în sfârșit și-a rețizat visurile. - Cu aceste ocazii steagurile fâlfăiesc deasupra caselor și dece n'ar fâlfâi și catrințele naționale, pe trupurile noastre !

Portul românesc, de o frumusețe rară, este fala națiunii noastre, fiind bine apreciat chiar și de străini. Deci să nu ne fie rușine să-l purtăm, ci din contră, să-l răspândim, până în cele mai ascunse colțuri ale țării.

Pentru confecționarea costumelor naționale primii chemați să îndrumeze populația în acest sens, sunt învățătoarele și învățătorii, ori profesorii. În special învățătoarele în orele de lucru de mână, să se ocupe cu fetele în această materie. Elevele să aducă pânza și cele necesare pentru confecționarea costumelor. Învățătoarea să le croiască și arătând cusutul, să supravegheze micile lucrătoare. Unde este atelier, pânza să fie țesută tot de eleve. În sate, aproape fiecare gospodină are război de țesut și astfel s'ar putea să se observe la casele lor, făcând câte o vizită gospodinelor. Tot cu această ocazie pot să fie îndemnate și mamele ca să revie la portul nostru național.

Acolo unde elevele nu au posibilitatea să-și confecționeze costumul, mai ales cele sărace, ar fi frumos din partea comitetelor școlare, să treacă o sumă oarecare în buget, ca școala să-și aibă costumele sale la îndemână ori când și la orice ocazii pentru acele eleve. Făcând socoteala, în cadrul a două mii lei, am obținut 10 (zece) costume complet asortate. Dacă comitetul școlar ar depune în acest sens școlai în fiecare an această sumă, pe nesimțite școala ar fi complet înzestrată cu costume. Confecționarea costumelor pentru băieți, e cu mult mai ușor. Mamele pot să facă băieților pantaloni, fie din pânză groasă, fie din lână, principalul e să fie albi. Iar cămășile pot să fie lucrate de toate elevele în școală. Natural că băieții vor aduce pânza necesară cămășii, după cum li se va spune.

În felul acesta s'ar putea realiza restabilirea portului național, chiar și în comuncle minoritare. Fără îndoială că serbările școlare de orice fel vor lua un aspect mai frumos și cu mult mai plăcut, având înfățișare cu adevărat românească.

Să nu se socotească vorbe de prisos cele relatate mai

sus și nici mare greutate realizarea lor. Totul depinde de voința și dispoziția sufletului nostru. Unde punem suflet și viață, totul se face. Aleea trandafirilor cu tulpina lor de spin, nu e tocmai atât de greu de pătruns. Căci, chiar dacă tulpina lor te înțeapă, florile lor sunt atât de dragi încât uiți durerea. La fel și menirea noastră a învățătorilor: întimpinăm atâtea piedici în cale; totuși, cu insistență, putem să realizăm mult, dacă nu totul!

Rozalia Oprea

Inr. Marghita

APEL

Cătră toți Români!

Puterea oricărei națiuni consistă în cultura ei și că este bazată pe știință, iar decorațiunea ei este frumusețea și bunătatea.

Aș dori, să eternizez și să popularizez idealismul artei populare românești între aceia, cari încă nu au avut norocul să vadă sau să cunoască cultura străveche, arta, portul popular, industria casnică, indeletnicirea creatoare și producătoare ale patriei, precum și ale județului vostru.

Aș dori, să relev și să pun la dispoziția tuturor bunătatea, frumusețea și manifestațiile suflet și ideale superioare ale poporului românesc.

Leagăni în care am crescut, s'a legănat în mediul culturii cizelată de strămoșii noștri, în sânul naturii vii și care s'a năzuit să redea în arta populară subtilizată la frumusețea creașunilor eterne ale naturii voința lui Dumnezeu exprimată prin legi eterne, ce dirijează mecanismul naturii vii; respective al universului.

Arta cea mai perfectă o posedă acel popor, care știe, să redea cât mai uitorai frumusețile naturii.

Și întrucât vom reuși, să popularizăm într-o măsură cât mai mare arta populară și frumusețile ei, cu atât mai mult vom putea asigura și intensifica bunătatea și cultura poporului nostru ca simbol al concepției sale morale și spirituale.

Frumusețea, ce se manifestă în natură și în arta populară și

prin aceasta căminul nostru o să devie izvorul inepuizabil al bucuriei și fetei și prin aceasta o să ne putem aduca generația viitoare în mod demn față de trecut, deci vă rog, să faceți tot posibilul, că știința așcărei decor este frumusețea și bunătatea, să se răspândească în popor într-o măsură cât mai mare, ridicând astfel conștiința și puterea noastră națională. Pentru realizarea acestui scop s'a întocmit,

Programul de activitate a societății de popularizare a artei populare naționale a comunelor din județul B'hor.

Societatea de popularizare a artei populare naționale a comunelor din județul B'hor înființată sub patronajul D-lui Prefect al jud. B'hor, Dr. Ioan, P. Bănciuă are următorul program de activitate:

1. Popularizarea culturii naționale în județul nostru prin propagarea cunoașterii și răspândirii între masele populare a artei naționale românești și dezvoltarea ei prin aplicarea practică și anume: reliefând în creațiuni artistice caracteristicile psihice și fizice ale sufletului popular național adică prop-garea și popularizarea portului popular românesc dezvoltarea și răspândirea artei populare cum este: xilografia, împletirea, țesutul, arta decorativă mai departe cultivarea artei plastice prin desernarea și pictarea peisajilor și locurilor de importanță istorică sau de o deosebită frumusețe naturală și ale manifestațiilor populare rurale cum sunt: hora, nunțile, comeni, etc.

2. Culegerea și completarea creațiilor artistice create de geniul popular pentru a influența și incuraja în această direcție dezvoltarea industriei naționale cu caracter popular,

3. Mai departe incurajarea de a înființa muzee naționale comunale sau cel puțin regionale, în cari apoi, să se colecteze și să se depună pentru conservare, toate obiectele de seamă cu caracter artistic de orice ramură create de geniul artistic al poporului dela țară ca singurul depozitar al sufletului autohton, etnic și național.

Din obiectele acestor muzee comunale se vor compila expoziții ambulante pentru popularizarea lor p'ntre masele populației rurale.

Se menționează, că toate obiectele și lucrările de genul de sus. prezentate Societății, respective muzeelor trebuie să dovedească autenticitatea lor prin indicarea locului sau regiunii de unde provin și eventual prin arătarea numelui autorului. Această dovadă se va certifica prin conducătorul filialei regiunii respective, sau în lipsă prin autoritatea comunală respectivă.

4 În special se va propaga reliefarea notei naționale populare în arhitectura rurală și aranjarea și instalația mijlocului interior al caselor

5 Pentru realizarea programului sus indicat, în fiecare comună se vor organiza filiale de ale Societății din chestiune, compusă din membri fondatori, activi și ajutători.

Membri fondatori se consideră orice instituție publică, sau particulară, precum și toți particularii, cari donează Societății unul sau mai multe obiecte de valoare artistică, create de geniu popular național, sau comandă confecționarea unui asemenea obiect prin intermedierea unui plan sau proiect de creație de gen. popular.

Membri activi sunt aceia, cari ei însuși confecționează, sau creează obiecte sau lucru executate în gen. artistic popular.

Iar de membri ajutători se consideră toți aceia, cari comandă obiecte sau lucrări, sau cere mostre de gen. artistic popular dela Societatea din chestiune.

Orice popor trăiește prin puterea lui națională. Această putere se manifestă în geniul popular exteriorizat prin creațiile artei populare.

Oradea, la 19 Iulie 1935.

PREFECT

(ss) Dr. Ioan, P. Băncilă..

Contribuții

la întocmirea unei metodei a învățământului primar pentru minoritari.

Sub acest titlu citesc în *Foaia Școlară* din 15 Dec. 1926, sub semnătura D-lui C. Bunea, câteva idei desprinse din comentariile ce au avut loc în jurul unei lecții de geografie, — cu ocazia unui cerc cultural, — ținută de un coleg dela secția maghiară. Acea lecție s'a ținut în fața unor copii, care nu știau „decât puțin românește” fiind predată după treptele formale obicinuite și mărginindu-se la înregistrarea mecanică a numirilor proprii. Se afirmă că scopul material s'a ajuns, dar nici decum scopul formal care, însă, nu poate fi neglijat.

În discuțiile critice asupra lecției, — citesc mai departe — D-I Pompilius Dan, inspector, își exprimă între altele părerea: „că o astfel de lecție, trebuie să se țină în limba maghiară, iar rezumatul ei, bineînțeles pe cât se poate din ce în ce mai dezvoltat — să se facă în românește, ținând ca din fiecare lecție să-și îmbogățească vocabularul cu vorbe românești”.

D-I C. Bunea e de părere că o asemenea lecție să decurgă astfel: „Ca introducere să li-se citească elevilor în ungurește o descriere frumoasă a regiunii care urmează să se predea”. (*Rezumăm* :) Aceasta descriere să fie așa de bine expusă încât să trezească în sufletul copiilor toată frumusețea acelei regiuni și deci să încâlcească ori să rămână cu această înclinare a sufletului spre subiectul predat. După aceasta, lecția să fie tradusă în românește și memorizate numirile proprii, așa cum s'a procedat și în lecția ținută în ședința cercului citat.

Acestea — de mai sus — sunt ideile pe care le găsesc în toată biblioteca școlii unde funcționează anul acesta și unde toți școlarii vorbesc ungurește cu slaba excepție a vre-o trei, patru, care înțeleg puțin și răspund și mai puțin românește. Și am elevi în toate clasele! Nu pot fără a-mi mărturisi mirarea: Cum ed au ajuns la o școală primară de Stat elevi până în clasa a șaptea fără ca să poată să vorbească românește! Și când mai socotești că

mulți din acești școlari sunt români, — fapt recunoscut, — dar maghearizați!

În asemenea caz studiul limbii române revine pe primul plan și în mod absolut obligatoriu lăsând de o parte orice alt obiect până se învață și se stăpânește suficient limba română. E o *datorie patriotică* a învăța pe acești copii limba neamului care e și a Țării; și această datorie trebuie respectată înaintea oricărei *datorii umanitare* sau profesionale de a-i lumina mintea.

Studiul l. române obligator, la asemenea șevale, e prevăzut în Legea Inv. Primar. (Art. 7 Reg.). E trist că nu se aplică cu toată inima

Pentru metoda ce trebuie să-i folosim, nu știu dacă există vre-un manual care să indice forma de predare pe obiecte și lecțiuni. Observ însă în manualele didactice ale școalelor minoritare, care sunt scrise după un *metod* destul de netrebnic: O lecțiune de istorie românească pentru clasa a patra primară (de ex.) este redusă într'un rezumat concentrat până la maximum: patru, cinci sau șase rânduri pe care copilul și le mecanizează atât de bine, dar de conținutul lor nu leagă nici un înțeles. Această învățătură noi știm că nu valorează absolut nimic.

Ce metod vom folosi, dar pentru învățarea limbii românești în asemenea școli?

Eu știu că o limbă străină se învață vorbind-o și scriind-o. Vom conserva tot timpul și vom scrie zilnic — câteva pagini din astfel de conversații cu școlarii noștri. Ne vom atribui tot deodată și principiul: „*repetitio est mater studiorum*“. Pe la sfârșitul anului, ee vom continua fără ezitări, — copii vor putea să guste în mână farmecul ori cărei bucăți de lectură.

.C. Dan Popescu.

Inv.

PARTEA OFICIALĂ

Ordinele din acest Buletin, vor fi înregistrate de fiecare director, directorare de stat și confesional, comunicate tuturor colegilor de la școala respectivă și rezolvite întocmai

No. 135 | 1936. Mulți dintre D-nii secretari ai comitetelor școlare prin raporte ne cer deslușiri că ce au de făcut în cazul când unul sau mai mulți membri din comitet nu participă la mai multe ședințe.

Dispozițiunile regulamentului în aceasta privință sunt clare. Dacă un membru sau mai mulți lipsesc nemotivat de la 3 ședințe consecutive, sunt considerați ca demisionați din comitetul școlar.

Neaparticiparea la ședințe a membrilor să fie menționată în procesul-verbal al ședințelor, care se va semna de cei prezenți.

Procesul-verbal se adresează chiar și dacă majoritatea membrilor nu e de față și se va semna cu cei prezenți. În acest caz nu se pot aduce hotărâri.

În locul membrilor considerați ca demisionați, comitetul cooptează alții dintre alegătorii cu drept de vot în adunarea generală.

No. 136 | 1936. Unele comitete școlare întrebunțează o parte din cota de 14% aprobată pentru susținerea școlilor pentru diferite construcții, pentru cari n'au aprobată nici o prevedere bugetară.

Se pune în vedere tuturor comitetelor școlare, că din cota de 14% pentru susținerea școlilor nu pot întrebunța pentru construcții numai în cazul când în acest scop s'au aprobat în bugetul școlii sumele necesare. Sumele economisite la diferite articole se vor putea întrebunța numai pentru înzestrarea școlii, după ce se va da aprobarea cuvenită. Orice abatere v'a fi aspru sancționată.

No. 137 | 1936 D-nii secretari ai comitetelor școlare până la 25 Ianuarie 1936 ne vor trimite un tablou rezumativ de numărul tuturor obligațiilor de școală.

Tabloul va cuprinde totalul obligațiilor pe clase și totalul obligațiilor repartizați pe clase a celor ce frecventează școală.

No. 138 | 1936. Fiecare secretar al comitetului școlar ne va raporta până la 25 Ianuarie 1936 numărul sălelor, cancelăriilor directorale sau locuințelor ce s'au construit la școala ce conduce indecursul anului 1936.

În raport se va arăta starea în care se află acestea noi construcții școlare, dacă sunt terminate sau stadiul în care se află.

Ce material e strâns pentru noua clădire.

Unde nu s'a făcut nici un fel de construcție, ni se va raporta, că nu s'a edificat nimic.

No. 139 | 1936. În urma intervenției comitetului școlar județean, cu referire la participarea la jocurile țărănești a copiilor și fetelor de școală, vă comunicăm în copie ordinul dat de Prefectura jud. Bihor și publicat în Buletinul județului B-hor No. 45 din 7 Noembrie 1935, precum urmează:

Copie:

Prefectura județului Bihor. Serviciul învățământului

No. 14.243—1935. / Central University Library Cluj

Obiect: Nu se admite participarea la jocurile țărănești a copiilor și fetelor de școală.

**Tuturor D-ilor Primpretori,
D-lui Primar Beiuș, Salonta**

Prin adresa cu Nr. 4632—1935, ni se semnaleaza, de către comitetul școlar județean, că la jocurile țărănești participă și copii și fete de școală.

Considerând, că frecvența acestor jocuri țărănești de către copii și fete de școală, are o înrăurire rea asupra moralului lor cu grave consecințe pentru viitor, cu onoare Vă rugăm, să binevoiiți a lua cele mai severe măsuri ca la aceste jocuri să poată participa numai tinerii cari au împlinit vârsta de 16 ani, sau au terminat cele 7 clase primare.

Oradea, la 5 Noembrie 1935

p. Prefect:

A. Chirila

p. Șeful serviciului:

M. Faur

D-nii învățători sunt rugați a semnala aceste cazuri D-ilor primpretori pentru a lua măsurile cuvenite.

No. 140 | 1936. În urma intervenției comitetului școlar județean cu referire la eliberarea livretelor de servitori băieților și fetelor

de școală, Vă comunicăm în copie ordinul dat de Prefectura jud. Bihor și publicat în Buletinul Județului Bihor No. 45 din 7 Noembrie 1935, precum urmează :

Copie :

Prefectura județului Bihor Serviciul învățământului

No. 14241—1935.

Obiect : Se interzice eliberarea livretelor de servitori, băeților și fetelor, cari n'au împlinit vârsta de 16 ani.

**Tuturor D-ilor Prîmpretori,
D-ului Prîmar Beiuș, Salonta**

În urma adrese cu No. 4636—1945, a comitetului școlar județean, avem onoare a Vă face cunoscut, că în multe cazuri, se eliberează livrete de servitori, pentru copii cari n'au împlinit vârsta de 16 ani. Pentru a se asigura frecvența școlară și pentru a opri sustragerea de sub obligativitatea școlară, cu onoare Vă rugăm să binevoiți a lua măsurile necesare, ca pe viitor să se elibereze astfel de livrete numai pentru acei băieți și fete, cari au împlinit vârsta de 16 ani, iar sub această vîrstă, numai acelor cari vor dovedi, că au terminat 7 clase primare.

Totodată veți mai lua măsuri, să se cerceteze cazurile când se angajează servitori, copii cari sunt obligați la școală și aceste cazuri să se anunțe autorităților competente.

Oradea, la Noembrie 1935.

p. Prefect :

A. Chîrîla

p. Șeful serviciului :

M. Faur

D-nii învățători sunt rugați a semnala ori ce abatere pentru a se putea face intervențiile convenite pentru respectarea acestei dispoziții.

No. 5382 | 1935. Subinspectoratul P. P. pentru pregătirea premilitară din Oradea și jud. Bihor, prin adresa No. 2620 | 1935 ne face cunoscut, că D-nii directori de școli și unele Comitete școlare nu cedează sălile de învățământ pentru ținerea instrucției premilitare.

Se pune în vedere tuturor comitetelor școlare și directorilor de școli, că sunt obligați a pune la dispoziția comandanților centrelor și subcentrelor de instrucție premilitară atât sălile de învățământ cât și materialul didactic de care dispune școala. De păstrarea în bună stare a sălilor și materialului didactic sunt răspunzători D-nii comandanți ai instrucției premilitare. În săli se va face numai instrucția teoretică și nu cea practică.

Unde se vor face abateri, ni se va raporta pentru a interveni, să se ia măsurile cuvenite.

No. 94 | 1936¹⁾). Se comunică în copie Apelul Asociației comercianților români din Oradea, precum urmează :

Copie :

Asociația Comercianților Români din Oradea județul Bihor.

A P E L

„Bateți și vi se va deschide vouă”. (Matei VII. 7).

Dela unire și până în prezent s'au scurs 18 ani, timp, ce ne obligă a ne da seama de rezultatul eforturilor făcute pentru consolidarea României Mari. Examinând acest rezultat, constatăm, că am reușit să preluăm imperiul în teritoriile alipite, însă numai în domeniul politic, — pentrucă în domeniul economic persistăm și în prezent în aceea stare de inferioritate, în care am fost atunci, când aceste teritorii erau sub dominație străină.

Comerțul și industria sunt și astăzi în mâna străinilor.

Incercările răzlețe, ca și elementul românesc să poată parveni măcar la un început de progres în domeniul economic, au fost sufocate de puterea covârșitoare a capitalului posedat de străini și de sentimentul lor de solidaritate, ocupând toate locurile în toate organizațiunile cu caracter comercial și industrial.

În aceste condițiuni elementul românesc neavând nici capital suficient și nefiind nici organizați, n'a putut să progreseze și ca drept consecință am ajuns la aceea stare de fapt, că în domeniul, economic suntem și astăzi dominați și exploatați.

Criza economică a avut darul să ne deștepte din letargia provocată de narcoza elanului de bucurie simțit de pe urma preluării imperiului politic și a mirajului României Mari. Această criză ne-a făcut să înțelegem, că nu e suficient, ca țara să fie mare și bogată, iar noi să rămânem calici, ci trebuie să dovedim suficientă conștiință națională și suficientă fortitudine de preponderență pentru a prelua imperiul și în domeniul economic.

În acest scop spiritul de conservare obligă, ca și în domeniul economic să se procedeze exact așa cum s'a procedat și în cel politic, adică trebuie să se facă uz de ceea ce avem. Cum la preluarea imperiului politic a trebuit să se găsească în număr suficient miniștri, prefecți, deputați, senatori, șefi de autorități, etc., tot așa trebuie să se găsească și comercianți, industriași,

¹⁾ Acest ordin nu trebuie decopiat și înregistrat.

fabricanți și muncitori etc. în număr suficient ca și în domeniul economic, elementului românesc să i se asigure aceea preponderență, de care are nevoie siguranța și consolidarea României Mari.

Iar dacă aceste elemente sunt de o importanță notorie asupra întregii țări, situația regiunilor de graniță și în special a graniței de vest, crește la o importanță covârșitoare, pentru că aici numai românul își pune pieptul, spre a înfrunta orice atac dușmănos și cu riscul vieții sale, tot numai românul se pune de-a-curmezișul, strigând ferm: „Pe aici nu se trece!”

Preliminând aceste considerațiuni de ordin general, Asociația Comercianților Români din Oradea și județul Bihor pentru a face act de prezență și pentru a începe acțiunea, cu onoare Vă prezintă următoarele, cu privire la aprovizionarea salariaților publici cu toate articolele de prima necesitate și în special și cu articolele al căror utilizare este de o mai lungă durată.

În Oradea și județul Bihor sunt cca 4000 de salariați publici care sunt retribuiți din bugetul Statului Român, al jud. Bihor și al Municipiului Oradea.

Cum însă aceștia au și membri de familie, numărul lor ca și consumatori se ridică la circa 20 000.

În medie generală salariul lunar al unui funcționar se poate lua la lei 4000, ceea ce lunar face 16 și anual suma de 192 milioane. Aiciă putem lua ca bază anual suma de cca 200 milioane lei.

Din această sumă 25% se scade pentru chirie iar 8—10% pentru cheltuieli neprevăzute astfel că restul de 65% adică suma de 130 milioane în fiecare an, se scurge în comerț pentru achiziționarea articolelor susmenționate.

Conștiința națională pretinde în mod imperios, că la acest trafic să ajungă părtaş — bineînțeles la prețuri egale — și comercianții români.

Suntem dispuși chiar a sacrifica din câștigul nostru mulțumindu-ne cu mai puțin, pentru a se putea începe odată regenerarea educației naționale atât a consumatorilor cât și a comercianților români.

Oferim deocamdată articole de:

- a) bătănie inclusiv și pâinea;
- b) stofe și croitorie;
- c) tot felul de ghete;
- d) blănărie și în fine
- e) lemnele de foc.

Ne obligăm totodată că în afară de prejurile de favoare să și bonificăm asupra întregului trafic, un procent de 3⁰/₀, care va sta la dispoziția d-lui Prefect și al comitetului format din toți șefii de autorități, având acest comitet lățiundinea să satisfacă scopuri de interes național, cum ar fi în prezent ajutorarea basarabenilor, ori promovarea asistenței pentru funcționarii bolnavi, cazuri de intervențiuni chirurgicale, nașteri ect.

Considerând că într'un an traficul ar putea ușor să atingă și suma de 100 milioane, acest fond încă ar putea să fie de cca 3 milioane, deci o sumă considerabilă pe lângă ec. nomile, care ar putea să le facă fiecare funcționar în parte, avându-se în vedere prejurile de favoare la care ne obligăm.

Că aceste economii la ce sumă considerabilă se ridică va rezulta și din dovada ce o facem și anume:

Funcționarul în situația actuală nu poate să evite creditul, pentru că din salariul său redus nu e chip să-și poată achiziționa cu plata integrală în special articolele a căror utilizare este de o mai lungă durată.

Din articolele oferite mai sus, de acest gen sunt stofele și croitoria, blănăria, ghetele și lemnele de foc.

Chiar pentru că se resimte nevoia creditului, mai recent s'a înființat în Oradea o societate de credit numită „Consum”, care sub firma „Federația generală a asociațiilor profesionale de salariați publici din România” care se pretinde a avea pe baza Jurnalului Consiliului de Miniștri Nr. 173 | 1934 M. O. din 25 | VII 1934 privilegiul de a i se respecta facturile la plata salariilor, procedează la creditări în condițiile de mai jos și anume:

Comercianții cari fac parte din „Consum” ca Societate de creditare bonifică

7⁰/₀ după traficul bruto;

3⁰/₀ pentru creanțe dubioase;

1⁰/₀ pentru fond de rezervă, adică

în total 11⁰/₀ și în fine cumpărătorul încă este încărcat cu 5⁰/₀ deci în ultima analiză bietul funcționar este încărcat în total cu 16⁰/₀ pentru o creditare rambursabilă în 5 luni consecutive.

Aceasta afacere nu trebuie să se califice, se califică ea singură prin procentul socotit la an, care se ridică exact la 38¹/₂⁰/₀ (adică 3 luni 16⁰/₀, alte 5 luni 16⁰/₀ și restul de 2 luni 6¹/₂⁰/₀) și chiar și acesta calculat la suma bruto și fără amortismente, care dacă se socotesc în mod just, procentul de mai sus se dublează ridicându-se la 77⁰/₀.

Dacă ne mai gândim, că această societate de acreditare numită „Consum” este concepută și prezidată de d-nii Strum, Buk avocatul Polgar etc. și că dintre firmele furnizoare nu este nici una românească și nici chiar areștină, avem datoria sfântă să activăm cu toții să sacrificăm chiar din ce avem, ca Legea Conștiinței Naționale să se prefacă în sânge și să străbată sufletul fiecărui român.

Dreptul la viață îl avem și noi în țara noastră, în care pe lângă toate bogățiile ei, nu ne mai rămâne nici aer de respirat. Ce se va alege din noi și mai cu seamă din copiii noștri, dacă starea de declucuri va continua?

Constrânși de spiritul de conservare și de necesitatea de a trăi, ne ridicăm cuvântul, care nu poate să rămână un răsunet în pustiu. Nu mai voim să fim slugi și măturători de stradă, avem hotărârea fermă să dominăm în țara noastră și să nu putem fi luați în bătaie de jos.

Pentru aceste motive, cu onoare rugăm pe toți d-nii Șefi de autorități să refuze categoric vizarea creditelor de exploatațiune a a mizeriei funcționarilor, pentru că fără viza d-ilor, privilegiul de a se respecta facturile societății de creditare „Consum” la plata salariilor, este fără valoare și rugăm a sprijini aprovizionarea preconizată de noi, care în concret, ne obligăm a o face procedând în felul următor:

În materie de băcănie ne obligăm a credita pe fiecare funcționar până la concurența sumei ce reprezintă 30% din salariul bruto lunar al funcționarului cu condițiunea ca, consumația din luna curentă să se rețină integral din salariul lunii următoare.

Comenzile se vor putea face pe imprimatul Asociației Comercianților Români, urmând ca delegatul nostru să primească aceste comenzi la sediul autorității respective, să le vizeze cu d-l Șef al autorității, ori cu împuternicitul D Sale și furnitura executându-se imediat la domiciliul funcționarului, în luna următoare să se prezinte la plata salariilor pentru încasare, vărsând bineînțeles la locul indicat și bonificațiunea la care ne-am obligat mai sus.

Pentru lemnele de foc rugăm a se stabili fiecărui funcționar un credit permanent și fix de 5% asupra salariului bruto pe un an și valoarea comenzii făcută în contul acestui credit se va rambursa în 6 rate lunare consecutive, cu începere din luna următoare datei la care s'a făcut comanda.

În fine pentru articolele de stofe, croitorie, tot felul de ghete și blănărie vom satisface în cadrul unor credite de 10% asupra

salarului pe un an al funcționarului, valoarea comenzilor rambursându-se în 6 rate lunare la felul arătat mai sus.

Cu ferma speranță în forțutudinea neamului românesc și în calitățile cu cari natura l-a inzestrat, declarăm lupta de revizuirea a dominațiunii străinilor în interiorul țării noastre și nu dubităm, vom învinge, pentru că trebuie să biruim.

Cu deosebită strimă :

**Asociația Comerțianților Români din Oradea
și județul Bihor.**

Președinte,
Popa Teodor, comerciant.

Serretar General,
Dr. Szabo Ioan, avocat.

No. 141 | 1936. Ordinul circular No. 4436 | 1935 publicat în Foaia Școlară No. 9-10 n'a fost publicat în întregime, făcându-se greșeală la tipografie și astfel s'a omis punctul IV, care completat e :

IV. Se vor face emulări de educație fizică și anume: de asalturi în lungime și înălțime, trântă, diferite exerciții corporale, jocuri gimnastice șcl.

Se vor face pentru acest scop diferite medalii cu cari vor fi premiați elevii pentru fiecare categorie de exerciții fizice; iar școlilor li se va da diplome.

No. 142 | 1935. În conformitate cu dispozițiunile art. 13 și 17 din Regulamentul Decret Lege pentru organizarea comitetelor școlare, se ordonă alegerea a câte uni membru în comitetele școlare în locul celui ce a fost primul pe listă la alegerea din 1934 sau 1935.

Dacă de la alegerea din 1934 sau 1935 până în prezent a murit, demisionat, a plecat din comună, a fost îndepărtat sau destituit vreun membru din comitet, atunci și în locul acestuia sau acestora se va alege altul sau alții noi. Numărul membrilor ce se aleg se menționează și în convocare.

Data acestor alegeri se fixează pe ziua de 15 Februarie 1936, iar într'un cât la aceasta dată nu s'ar întruni numărul de o treime a alegătorilor, alegerea se v'a amâna pentru ziua de 22 Februarie 1936, când se v'a ținea cu orice număr de alegători prezenți.

Alegerea se poate face numai pe ziua fixată de comitetul școlar județean.

Au drept de vot și pot fi aleși în comitetele școlare toți părinții, tutorii și stăpânii cari au obligați de școală între ani

5—18 la școlile din comunele unde nu sunt grădinițe de copii, între anii 7—18 unde sunt grădinițe de copii și între anii 5—7 pentru grădinițele de copii, precum și donatorii școlilor.

D-nii directori de școli ca secretari ai comitetelor școlare, la alegerea membrilor în comitetele școlare se vor conforma strict dispozițiilor Regulamentului Decret Rege a comitetelor școlare.

Dela dispozițiunile acestui regulament nu se va tolera nici o abatere.

Se pune în vedere D-ilor directori de școli, ca să nu facă și să nu tolereze să se facă nici un fel de politică din alegerea membrilor în comitetele școlare. Față de cei ce nu se vor conforma, se va interveni locului îndrept pentru a se aplica cele mai severe sancțiuni.

Listele vor avea ca semn numai semnul o cruce (+), două cruci și așa mai departe după cum va fi cazul după numărul listelor ce se vor depune.

D-nii directori de școli vor convoca în ziua de 8 Februarie 1936 pe toți părinții, tutorii și stăpânii cari au obligați de școală, precum și pe donatorii școlii și le va explica legea și dispozițiunile ei precum și interesul ce trebuie să-l poarte față de școală.

Cu aceasta ocaziune vor întocmi și primi listele de candidare ce le vor propune alegătorii.

Dacă se vor depune mai multe liste, directorii de școli se vor îngriji din timp de buletinele necesare pentru votare, scriindu-le cu mâna sau la mașină în atâtea exemplare ca să fie de ajuns pentru listele depuse. Dacă se depune numai o listă, nu se mai fac buletine, ci lista se declară aleasă de drept conform art. 33 din Regulamentul Comitetelor școlare.

D-nii directori ca secretari ai comitetelor, îndată după primirea acestui ordin, vor întocmi listele de alegători și vor face convocările, pe cari le vor afișa la școala și primăria comunei cel târziu în ziua de 25 Ianuarie 1936 și vor sta afișate până în seara zilei de 14 Februarie 1936.

Delegat pentru adunarea generală școlară județeană va fi inv.-dir., care cunoaște toată situația școlii și care va fi în măsură, să reprezinte mai bine interesele școlii ce conduce.

Dacă totuși pentru adunările generale școlare județene ar fi delegate alte persoane, cari n'ar ști să dea toate relațiile necesare despre școala pe care o reprezintă; acestora nu se va aproba achitarea diverselor și speselor ce le-ar avea cu participarea la ace-
tea adunări.

Termenul ultim pentru depunerea listelor e ziua de 9 Februarie 1936

Tot asemenea își vor alege întreg comitetul școalele din comunele: Gheghie, Drăgănești, Mierag, Prisaca, Talpe-grădina, Bicăcel Cărăndeni, Ceisoara, Fughiu, Făncica, Marghita-grădina, Popești, Tăutelec, Salonta No. 5, Salonta No. 6, Brusturi-fabrică Tețhea, Vascau-grădina, cari nici până în prezent nu s'au conformat ordinului No. 1738 | 1934 cu referire la alegerea comitetului școlar. De asemenea vor alege comitele și școlile cărora s'au aprobat direcții noi.

Convocările și listele alegătorilor vor fi certificate de primar și notar, că au fost afișate la primării și de președintele și secretarul comitetului, că au fost afișate la școli.

Pentru o corectă procedură a alegerilor v'am tipărit din nou în acest număr din Foia Școlară formularele necesare sub A. H.

Apel contra alegerii se poate face numai în ziua alegerii, care apel trebuie să fie semnat cel puțin de 5 alegători și să se menționeze în procesul-verbal al alegerii, că s'a declarat apel.

Dosarul alegerii ni se va înainta în termen de 24 ore dela data alegerii.

Față de cei ce nu se vor conforma întru toate acestui ordin, se vor aplica cele mai severe sancțiuni.

Oradea, la 10 Ianuarie 1936.

Președinte :

I. Mangra

Secret. Rev. Școl.

A. Sorescu

Revizoratul Școlar Oradea.

No. 7095 | 935. Revizoratul școlar al jud. Bihor, Oradea cu ord. No. 7095 | 935 recomandă d-lor învățători din acest județ, opera „Enciclopedia română Minerva”, Costul lucrării e numai de 1300 lei și se poate procura în rate pe zece luni. Cei ce doresc a cumpăra această lucrare, se vor adresa d-lui Petre Părgariu Cluj Str. I. G. Duca, No. 4. reprezentantul central al Institutului de literatură și tipografie, S. A. Cluj „Minerva”.

No. 7099 | 935. On Minister al Instrucțiunii Publice cu ord. No. 197.652 | 935 și Revizoratul școlar al jud. Bihor, Oradea cu No. 7099 | 935, recomandă, d-lor învățători din acest județ, valoroasa lucrare a d-tui Dr. Dimitrie Tudoran, asistent universitar din Cluj, „Bazele psihologiei caracterelor”. Lucrarea poate fi procurată dela Administrația revistei „Statul și școala” Cluj, Str. Bob No 13, pentru suma de 50 lei exemplarul

No. 7113 | 935. Revizoratul școlar al jud. Bihor, Oradea cu ord. No. 7103 | 935, recomandă d-lor colegi din jud. Bihor, lucrarea „Broșura de propagandă pentru apărarea populației civile contra gazelor otrăvitoare” a d-lui locotenent Gănescu Gheorghe din ploesti, Str. Elena Doamna, No. 59.

No. 7166 | 935. Urmare adresei Inspectoratului Silvic din Timișoara cu No. 7982 | 935, corpul didactic din raza Revizoratului școlar, Oradea—Bihor, este rugat să ia contact cu Ocoalele silvice, pentru ca în măsura posibilităților să dea tot concursul cu elevii școlilor la recoltarea semințelor necesare pinișterelor create în comunele rurale.

No. 7268 | 935. Revizoratul școlar al jud. Bihor—Oradea, atrage atențiunea direcțiilor școlare în subordine asupra ordinului No. 1640 | 1935, publicat în Foiaia Școlară, No. 3—4 din anul crt., precum și a dispozițiilor cu referire la instrucția pre-militară. În consecință, se pune în vedere din nou, ca direcțiunile, să dea tot concursul organelor subinspectoratului pregătirii militare, punând la dispoziție saiele de învățământ și material didactic necesar, pe lângă răspunderea școlilor de centre și subcentre.

No. 7229 | 935. Onor. Ministerul Instrucțiunii Publice cu ord. No. 193899 | 935, aduce la cunoștință aprobarea de către Onor. Consiliul Permanent de Instrucție cu No. 1975 din Oct. 1935, a fișelor individuale pentru studiul psiho-fizic al copilului, alcătuită de Laboratorul de Pedologie experimentală din Cluj, de sub conducerea d-lui Vladimir Ghidionescu. Aceste fișe pot fi utilizate în școlile primare din întreaga țară.

No. 7230 | 935. Onor. Minister al Instrucțiunii Publice cu ord. No. 196826 | 935 în urma propunerii d-lui inspector școlar Sava Zamfirescu și avizul d-lui inspector general școlar G. N. Conțescu, a aprobat să impunem fiecărei școli — unde funcționează o casă de economii — ca toate depunerile în numerar, să se înregistreze de institutorul sau învățătorul clasei, în ziua primirii, pe foaie model — registru a elevului, iar directorul odată cu primirea sumei depoză, s-o treacă în registrul clasei. În ceace privește vărsarea sumelor strânse de la toți elevii, să se pună regulat lunar, la Casa de Cecuri. Domnii colegi din reza Revizoratului școlar, Oradea, cari conduc astfel de case de economii sunt îndrumați a se conforma instrucțiunilor de mai sus.

No. 7231 | 935. On. Minister al Instrucțiunii Publice cu ord. No. 204802 | 935, și Revizoratul școlar, Oradea, cu ord. No. 7231 | 935, pune în vedere, că Ministerul a hotărât, ca în posturile

devenite vacante prin demisie, deces, pensionări, îndepărtări din învățământ, nu se numesc până la noi dispozițiuni suplinitorii pe anul școlar 1935 | 36, înafară de cazurile când postul devenit vacant e la o școală cu un singur post. Se vor face propuneri de suplinitoare numai în posturile în care suplinitorii urmează să fie plătiți din leafa titularului. La numirea acestor suplinitorii, se va ține seama neapărat de seria celor popuși. Tablourile întocmite cu cei popuși ca datele necesare se vor înainta imediat la Minister, spre verificare și aprobare.

Nr. 7242 | 935. On. Ministerul Instrucțiunii Publice cu ord. No. 200.256 | 935 și Revizoratul școlar Oradea, aduce la cunoștința d-ilor colegi, că Inspectoratul General al Jandarmăriei, a dat ordin formațiilor teritoriale, ca la cerere, să însoțească în drumul lor persoanele ce sunt însărcinate cu transportul de bani pentru a se evita atacuri banditești ce se dau adesea asupra acestor persoane. Comunicându-Vă aceasta, d-iii colegi cari ridică salariile învățătorilor, sunt îndrumați să ceară asistența jandarmilor, atunci când transportă sume mari pentru plata salariilor.

No. 7393 | 935. Revizoratul școlar Oradea, Publicăm în copie ordinul On. Minister al Instrucțiunii Publice, No. 208628 | 935. Doamnelor Revizor școlar, Am onoare a supune la cunoștința că, din înaltul Idemn al M. S. Regelui, Marele Stăjer al Țării, Oficiul de Educație a Tineretului Român, a organizat o oră săptămânală a Străjerilor la Radio, în fiecare Sâmbătă dela orele 16—17. Ora inaugurală o va deschide însuși M. S. Regele, în ziua de 1 Decembrie 1935, orele 16. Oficiul de Educație a Tineretului Român, cu onoare Vă roagă să binevoiți a face cunoscut tuturor școlilor, cari depind de D-voastră, în scopul ca tineretul școlar să urmărească ora străjerilor la Radio, Ministerul recomandând această oră, drept ora școlarilor.

ss. Dir. al. *Voinescu*

ss. șeful serv. *Teodorescu*.

No. 7394 | 935. On. Minister al Instrucțiunii Publice cu ord. No. 195534 | 935 și Revizoratul școlar Oradea, cu ord. No. 7394 | 935, recomandă centrelor de gospodărie rurală și școlilor normale de fete, cartea de bucate „Eu știu să gătesc“, a d-nei Gabriella Tâslăuan, Str. Pitagora, București

No. 7397 | 935. On. Ministerul Instrucțiunii Publice cu ord. No. 209361 | 935, pune în vedere tuturor directorilor de școală primară, că de acum înainte, în fiecare an, în tot cursul lunii Decembrie, școlile de copii mici, de curs primar și supraprimar,

să învețe la oarele de cânt, colindele de stea, plugușorul, Sorcova, Vifleemul, capra, etc., ce se cântă cu prilejul datinilor de Crăciun, Anul nou și Boboteaza. Se va da preferință melodiilor din regiunea în care se află școala, Dnainte de vacanța Crăciunului. fiecare școală va organiza o serbare, când se vor executa cântările și se vor juca scelele muzicale respective.

No. 7398 | 935 Revizoratul școlar Oradea, ca urmare a ordinului No. 204524 | 935 al On. Ministerul Instrucțiunii Publice, recomandă broșurile cu caracter agricol editate de ziarul Univer-sul. La cumpărarea colecțiilor complete se face reducere de 20%, ceea ce vine 8 lei exemplarul.

No. 7473 | 935. Revizoratul școlar Oradea. Publicăm în copie ordinul No. 10178 | 935 al On. Inspectorat școlar, Oradea, Dom-nule Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul cu ordinul No. 207882 | 935, de așează pe Dl. N. Hagiu, revizor școlar titular al județului Putna, în Ardeal, pentru facerea inspec-țiilor speciale. Comunicați celor în drept, ss. Inspector șef T. Văjdea, șeful secției ss. Hrițiu.

No. 7500 | 935 Revizoratul școlar Oradea. Publicăm în copie ord. On. Minister al Instrucțiunii Publice No. 205392 | 935: „Dom-nule Revizor, Revenind la ordinul nostru circular No. 161757 | 935 din 3 Oct. a. e., Vă rugăm a lua măsuri, ca la școlile cu mai multe posturi din jud. Dv., suplinirea posturilor învățătorilor, șefii de centre și subcentre de pregătirea premilitară, să se facă din oficiu, de către colegi, întrucât Ministerul nu mai are fonduri spre a plăti pe suplinitori. Director, ss. Al. Voinescu. Șeful serv. ss. Indiscrabil.

No. 7639 | 935. Revizoratul școlar Oradea, aduce la cunoș-tință d-lor colegi din județ cererea satului Cătuna, com. Păstrăveni jud. Neamț, p. în care cere ajutor pentru construirea unui local de școală. Domnii colegi sunt rugați a răspunde prin obolul lor sollicitațiunii făcute.

No. 7662 | 935 În conformitate cu hotărîrea d-lui Ministru, Vă facem cunoscut următoarele: când sunt zile de clasă primăvara și toamna cursurile se vor face ziua întregă în aer liber, atât unde nu sunt săli'e suficiente cât și acolo unde sunt.

No. 7716 | 935. Revizoratul școlar Oradea, prin ordinul No. 7715 | 935 recomandă tuturor direcțiilor de școală primară, supraprimară, și de copii mici. colecția de cântece populare și naționale, cântări religioase și școlare, armonizate în două și trei

voci egale, de dl. profesor Iosif Velceanu (Il. Str. Moise Nicoară No. 4) Doritorii pot procura colecția dela autor.

No. 7661 | 935. Avem onoare a Vă face cunoscut ord. On. Minister No. 219812 | 935, după cum urmează :

„Vi se aduce la cunoștință că în urma verificării ce s'a făcut la Banca Națională în legătură cu" fondul pentru ajutdrarea copiilor săraci, din rabatul acordat cărților „s'a făcut constatarea că o mare parte din învățători, n'au depus sumele ce trebuiau depuse, iar alții au depus numai o parte din rabat.

Spre a se putea totaliza aceste sume, veți pune în vedere învățătorilor că Ministerul acordă un ultim termen până la 1. Ianuarie 1936. spre a depune la Banca Națională rabatul cuvenit.

După această dată, se va face de către organele de control o verificare și acelor ce nu vor fi depus la timp, și în întregime rabatul li se vor reține din salariu suma cuvenită și. lise vor aplica și pedepse disciplinare pentru faptul că și-au însușit sume ce nu le aparțineau

Veți fi făcut personal răspunzător de executarea acestor dispozițiuni, cu atât mai mult cu cât vi sa atras în nenumerate rânduri atențiunea asupra executării și supravegherii acestei operațiuni. Ministru ss. Petre Ghițescu. Director General ss. Indiscifrabil.

No. 6516 | 935 Se recomandă personalului didactic lucrarea d lui Dr. Aurel Gociman, avocat și ziarist în Cluj, C. Regele Ferdinand 110 cu titlul „România și Revizionismul Maghiar“ care prin amploarea și prin documentare, se serioasă înarățisează problema revizionismului maghiar sub toate aspectele ei. Lucrarea se expediază pe adresele celor ce o vor comanda cu ramburs de 100 exemplarul:

No. 6563 | 935. Se aduce la cunoștința personalului didactic membri ai C. C. București, că aceia cari doresc a primii ajutoare dela această Casă, să ne înainteze cererile timbrate: a) pentru procurarea manualelor dacă au copii elevi la școli secundare curs inferior, de câte 400 lei, curs superior de 600 lei. Cererile vor fi însoțite de adeverințe netimbrate eliberate de școalele respective. b) Pentru plata suplinitorilor acei cari au concediu din cauză de boală. c) Pentru caz de boală (operații, spital, tratament, medicamente) d). Din cauza altor nenorociri.

Cererile referitoare la punctele b, c și d, vor fi însoțite și de acte doveditoare, cari vor fi trimise de noi pe adresa d-lui Aurel Lapadatu insp gen. Str. Bratocea No. 4 București II.

Casa C. Didactic București, pentru a putea veni pe toate căile în ajutorul personalului didactic, membrii ai acestei case, în înțelegere cu loteria de stat și a Uniunii Fundațiilor Culturale Regale distribuie lozurile urmând ca urmare concursului dat de corpul didactic din beneficiile realizate să acorde ajutoare într-o măsură mai mare. Se recomandă deci tot personalul didactic să-și procure lozurile prin Casa Corpului Didactic, urmând ca cei care încă nu sunt membrii ai acesteia să se înscrie. Toți participanții la trageri prin C. C. D., ne vor cere o foaie de închiere în care se cuprind și condițiile, urmând, ca costul acestora să se rețină în fiecare lună din leafa, respectivului.

No. 6642 | 935. Domnul prof. comandant A. S. Goia (Cluj Strada Băii 6), pentru a înlesni familiarizarea și organizarea Strejăriei și Cercetășiei sub egida O. E. T. R., a inițiat scoaterea a două biblioteci. Biblioteca Puiului de Șoim și Biblioteca Cercetașului, în cari apar o serie de broșuri de mare folos elevilor cercetași și străjeri, pui de șoimi și pui de străjeri organizate din tineretul țării între 7--18 ani, precum și învățătorilor și tuturor instructorilor cari vreau să se familiarizeze cu metodele de instrucție și educație bazate pe principiile pedagogiei moderne.

Condițiile în cari se oferă aceste cărți sunt după cum urmează :
La comandă de cel puțin 30 ex. din Biblioteca Cercetașului și Comandantului ..... 20% comision 6.50 în loc de 8 lei.

La comandă de 200 exemplare 25% comision 6 în loc de 8 lei.

La comandă de cel puțin 300 exemplare 30% comision 5.60 în loc de 8 lei.

La cărțile din Biblioteca Puiului de Șoim.

Exemplarul 6 lei 20 exemplare á 5 lei

La comandă de 100 ex. 25% comision 4.50 lei în loc de 6 lei.

La comandă de 200 ex. 33% comision 4 lei ex. în loc de 6 lei

La comandă de 500 ex. 40% comision 3.60 lei ex. în loc de 6 lei.

În consecință se va raporta urgent de fiecare director numărul exemplarelor de care are nevoie recomandând în special Nrul 3 și Nrul 4 (aceasta va apare încurând) din biblioteca Puiului de Șoimi (No. 3 exerciții de ansamblu, nrul 4 jocuri și exerciții de înviorare, ambele potrivite și dentru educația fizică). Banii de vor expedia Revizoratului școlar Oradea, după ce vom avea Nrul exemplarelor ce urmează să fie comandate încadrându-ne în categoria de comision cuvenită.

No. 6651 | 935. On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 166180 | 935, în baza adresei Ministerului de Interne Direcția Pășunilor No. 43260 | 935, ne face cunoscut, că computerea eforturilor comunale de pășuni s'a prevăzut ca membru de drept și un reprezentant al corpului didactic din localitate. Față de rolul însemnat ce corpul didactic primar a depus în trecut în dezvoltarea vieții agricole și economice rurale, se impune ca și pe mai departe învățătorii membrii ai eforturilor comunale de pășuni să activeze și în viitor cât mai intens în rezolvarea numeroaselor probleme pastorale, de care este strâns legată în mare parte, buna stare a populației noastre rurale.

No. 6652 | 935 On. Minister cu ord. No. 175478 | 935, ne face cunoscut că unele persoane contravenind dispozițiilor art. 48 și 58 din legea proprietății literale au contralăcut sau rezumat fișa pedagogică de Casa Școalelor și au plasat aceste carnete individuale și fișe la multe școli, realizând astfel beneficii personale. În consecință dispunem să se introducă numai fișele aprobate de minister.

No. 6677 | 935 Casa Națională de economie și cecuri postale București cu adresa din 25 Oct. a. c. ne face cunoscut că a expediat pentru fiecare școală primară urbană 4 exemplare Biblioteca Cec. No. I și pentru fiecare școală rurală un exemplar Biblioteca Cec. No. II, care se va păstra în biblioteca școlară servind la alegerea materialului pentru lecții și conferințe în desfășurarea activității personalului didactic pe acest teren și cu ocazia „Sărbătoarea Economiei în ziua de 31 Oct. al fiecărui an Invităm personalul didactic să depună o deosebită stăruință pentru infiltrarea spiritului de economie în conștiința fiecărui român. Activitatea pe acest teren este legiferată în vederea examenelor. Ca lecțiile și conferințele să dea rezultate din cele mai bune, trebuie să servim ca exemplu. Directorii din raza revizoratului Oradea, cari n'au primit aceste broșuri să ne raporteze urgent, pentru a putea lua măsurile convenite“.

No. 6734 | 935. On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 145675 | 935, ne face cunoscut, că Ministerul Sănătății a dat instrucțiuni precise Serviciuluiilor sanitare din țară, în vederea unei mai serioase supravegheri ai igienei școalelor și a sănătății elevilor. S'a recomandat în special medicilor să inițieze organizarea fișelor școlare cari sunt un admirabil mijloc de control al sănătății și a dezvoltării fiziologice. În consecință comitetele școlare sunt învitate să dovedească înțelegerea necesară problemelor de sănătate

și profilaxie aprobând astfel de cheltuieli atât de utile pentru școală și copii.

No. 6871 | 935. On. Minister cu ordinul No. 192711 | 935, revoacă dispozițiunile ordinului No. 151166 | 935, comunicat cu ordinul nostru 5695 | 935, privitor la ținerea cursurilor alternativ săptămânal la școlile primare. În consecință o serie de copii vor urma tot înainte de masă, iar alții tot după masă prin bună înțelegere acolo unde școlile trebuie să funcționeze pe jumătăți de zile.

No. 6874 | 935. On. Minister, al Instrucțiunii cu ordinul No. 41280 | 935, (Serviciul Arhitecturii) pune în vedere autorităților școlare și comitetelor școlare respective să completeze localurile școlare cu băi și cu școli în aer liber. Prin aceasta starea igienică a elevilor va fi promovată și în bună parte asigurată.

No. 6878 | 935. Ocolui Silvic din Oradea, cu adresa No. 2741 | 935, cere colaborarea corpului didactic prin școlile școlare la culegerea semințelor forestiere cu organele ministerului de agricultură și domenii formând prin această activitate și o conștiință silvică în pătura școlărească.

No. 6873 | 935. On. Minister al Instrucțiunii cu ordinul No. 112698 | 935, scutește de la ședința intimă a cercurilor culturale ce se țin de dimineața în zile de sărbătoare, pe învățătorii ce sunt ocupați cu exercițiile premilitare.

No. 7059 | 935. Tuturor Direcțiunilor de școli primare de stat și particulare din raza Revizoratului școlar al județului Bihor Oradea.

Ne-a venit la cunoștință, că în multe comune sărbătorilor naționale nu li se dă însemnătate cuvenită. Nu se țin Te-Deumuri și nu se țin surbări școlare pentru elevi și părinți.

Pentru ca să nu treacă o singură sărbătoare națională fără ca aceia să fie serbată cu demnitate punem în vedere directorilor de toate școlile primare, ca elevii să fie conduși de corpul didactic la Te-Deumuri după care să urmeze serbarea cu program, conferențiind asupra însemnătății ce are ziua respectivă. Programul să fie bine întocmit și bine executat cu tot fastul și amploarea conștiinței cetățenești.

De executare se va raporta totdeauna înaintându-ne și programul.

Contravenienți vor fi sancționați exemplar.

No. 32 | 934. Se pune în vedere tuturor învățătorilor cu titlu provizor din raza Revizoratului școlar Oradea, să-și aranjeze situația în conformitate cu art. 118 din legea învă. primar 1934,

prezentându-ne urgent adeverință de serviciu asupra timpului servit efectiv în învățământ.

Acest ordin se referă la învățătorii și inv. cu titlul provizor, cari vor avea dreptul să se prezinte la un nou examen de definitivare care ar urma să se țină în cursul anului 1936.

No. 6880—935 Școalelor primare de stat și de copii mici din răsăritul Orașului Oradea.

Avem onoarea a Vă face cunoscut, că On. Ministerul Instrucțiunii cu ordinul telegrafic No. 195278 | 935, anulează toate numirile de suplinitori făcute pentru anul școlar crt, urmând ca aceste să se facă de On. Minister.

Oradea, la 3 Ianuarie 1936

Revizor școlar: A. Sorescu,

No. 173 | 936. În cursul lunii Ianuarie a. c., va apărea lucrarea d-lui prof. dr. N. Apostolescu intitulată: *Tehnica studiului individualității în școala primară (experiment, observații, anchetă)*

Se recomandă insistent tuturor d-lor învățători, această lucrare conținând toate operațiunile necesare studiului individualității, cu toate testele trebuitoare. Pentru învățătorii județului Bihor, autorul acordă unele înlesniri de plată.

No. 169 | 1936. Cu ocaziunea inspecțiilor făcute la comitele școlare rurale s'a constatat că unii secretari ai comitetelor execută singuri bugetele școlilor fără știrea și hotărârea comitetelor, prin ceace fac grave abateri dela legile în vigoare și provoacă mari nemulțumiri în populație.

Pentru ultima dată se pune în vedere tuturor d-lor secretari ai comitetelor școlare, că nu se va admite nici o abatere dela dispozițiunile legilor în vigoare. Orice abatere va fi aspru sancționată; iar sumele de bani achitate din bugetele școlilor fără ordonanțare în regulă, vor fi puse în sarcina d-lor secretari ai Comitetelor școlare și vor fi restituite din leafa acestora fără nici o cruțare.

Toate registrele de contabilitate să se țină în ordine și la curent, inducându-se în ele toate operațiunile zilnice ce se vor face.

No. 170 | 1936. Se face cunoscut tuturor d-lor învățători și comitetelor școlare, că vizarea statutelor cooperativelor școlare se face numai de „Federala Bihorului” din Oradea.

Formularul A.

CONVOCARE

În baza ordinului Nr. 176 | 1936 a Comitetului Școlă Județean și în conformitate cu dispozițiunile aliniatului 2 art. 13 și cu dispozițiunile punctului 9 b. ale art. 17 din Regulamentul pentru aplicarea Decretului Lege privind organizarea comitetelor școlare, părinții, tutorii și stăpânii cari au copii de școală, precum și donatorii se convoacă în adunare generală pe ziua de 15 Februarie 1936 ora 11 în localul școlii primare de stat din comuna ..... pentru a alege un(ă) membru în comitetul școlar în locul lui ..... a cărui mandat a expirat fiind primul pe lista aleasă în anul trecut și pentru alegerea unui delegat pentru adunarea generală județeană.

Întru cât pe data de mai sus nu s'ar întruni o treime din numărul alegătorilor mai sus menționați, alegerea se va ținea în ziua de 22 Februarie 1936 ora 11 în acelaș local cu orice număr de alegători prezenți, fără a se mai face o nouă convocare.

Dat ..... la ..... 1936.

Primar,

Secretar,

L. S.

Primăria Comunei

Nr. .... | 1936

Subsemnata primărie certifică oficial, că prezenta Convocare a fost afișată la primăria comunei susnumită dela 25 Ianuarie 1936 până la 14 Februarie 1936.

Dat ..... la ..... 1936.

Notar,

Primar,

L. S.

Formularul B.

L I S T A

părinților, tutorilor, stăpânilor și donatorilor cu drept de vot la alegerea unui membru în comitetul școlar (dacă se aleg mai mulți membri se va menționa numărul membrilor ce se vor alege) dela școala primară de stat din ..... jud. Bihor.

1) Dacă dintre membrii comitetului a murit, a demisionat, a plecat din comună careva sau a fost îndepărtat sau destituit; în locul acestora se vor alege alții. În acest caz se va menționa în convocare numărul membrilor ce se vor alege.

Nr. curent	Numele și pronumele părintelui, tutorului stăpânului sau donatorului	Calitatea (părinte, tutor. stăpân sau donator)	Observări
			)

Se certifică de noi, că prezenta listă conține pe toți părinții, tutorii, stăpânii și donatorii, cari au drept de vot la alegerea unui (2—3 membrii după cum va fi cazul) membru în comitetul școlar dela școala primară de stat din comuna ..... jud. Bihor.

Dat ..... la ..... 1936.

Președinte:

Secretar,

L. S.

Primăria comunei ..... Central University Library Cluj

Nr. .... | 1936.

Se certifică de noi, că prezenta listă a fost afișată la primăria comunei din 25 Ianuarie 1936 până la 14 Februarie 1936.

Dat ..... la ..... 1936.

Notar,

Primar,

L. S.

Formularul C.

Listă de candidare

Subsemnații alegători prin prezenta propunem pentru a fi ales ca membru în comitetul școlar (sau aleși ca membrii în Com. școl.) dela școala primară de stat din comuna ..... pe Dl.

1) În lista alegătorilor numele părinților, tutorilor, stăpânitor și donatorilor se vor induce în ordine alfabetică. Listele cari nu vor fi întocmite în această formă nu vor fi luate în considerare și alegerea nu se va aproba. Față de contravenienți se vor aplica cele mai severe sancțiuni.

1. ....
 2. ....
 3. ....

Pentru adunarea generală școlară județeană propunem pe:

D-1. .... Inv. dir.

Semnul listei noastre îl stabilim: + (cruce).

Dat ..... la ..... 1936.

Alegători: ¹⁾

Se certifică de noi că prezenta listă de candidare prezentată de D-1. .... a fost înaintată în termen legal azi în ziua de ..... 1936 și a fost acceptată.

Dat ..... la ..... 1936.

Președinte,

Secretar,

1. Terminul ultim pentru depunerea listei sau listelor e ziua de 9 Februarie 1936.

Formularul D.

(Buletin de votare)

Lista Nr. 1.

+

1. ....
 2. ....

Formularul E.

PROCES VERBAL²⁾

Astăzi ..... Februarie 1936.

Drept în adunarea generală școlară a comunei ..... cu ocaziunea alegerii unui membru în comitetul școlar dela școala primară de stat din .....

Avându-se în vedere faptul că pentru aceasta alegere s'a depus numai o listă de candidare, se proclamă aleasă de drept conform art. 33 din Reg., fiind ales de membru în comitetul școlar dela școala primară de stat din .....

D-1 ..... iar pentru adunarea generală

1) Sub inscripția alegători se vor semna cei ce propun lista de candidare. Lista de candidare trebuie să fie semnată cel puțin de un alegător.

2) Acest formular de proces verbal se va dresa numai în cazul când pentru alegere va fi depusă numai o singură listă.

școlară județeană a fost ales D-1 ..... Inv. dir.
 Drept ceace s'a încheiat și semnat prezentul proces verbal
 Primar ca președinte
 al adunării generale L. S. Secretar,

I. Acest formular de proces verbal se va dresa numai în cazul când pentru alegere va fi depusă numai o singură listă.

Formularul F.

PROCES VERBAL¹⁾

Astăzi 15 Februarie 1936.

Dresat în adunarea generală școlară convocată pentru alegerea unui membru în comitetul școlar dela școala primară de stat din Județul Bihor, care adunare generală a fost convocată în conformitate cu dispozițiunile Legii în vigoare și conform ord. No. 176 | 1936 al Comitetului Școlar Județean.

D-1 ..... primar ca președinte al adunării ddschide ședința asistat fiind de D-1 ..... învățător dir. ca secretarul adunării și roagă pe cei prezenți să aleagă câte un bărbat de încredere ca reprezentanți ai listelor depuse, cari se și aleg în persoanele D lor

Astfel constituit biroul constată că formalitățile de convocare a adunării generale s'au făcut în conformitate cu dispozițiunile Legii. Se urmează la constatarea alegătorilor prezenți și se constată prezența alor ..... alegători din totalul de ..... alegători, conform listei de alegători, verificată de conducerea școlii.

Avându-se în vedere că o treime din No. alegătorilor ar fi ....., astfel neîntrunindu-se această treime prevăzută de Lege alegerea se amâna pe Duminica viitoare, adică pe ziua de 22 Februarie 1936 cu care ocaziune se va ținea cu orice Nr. de alegători prezenți, fără a se mai face o nouă convocare.

Drept ceace s'a încheiat și semnat prezentul proces-verbal.
 Primar, ca președinte al
 adunării generale : L. S. Secretar :

Verificatori :

¹⁾ Acest formular de proces-verbal se drescă în cazul când au fost depuse 2 sau mai multe liste și alegerea nu s'a putut ținea din cauza, că n'a fost prezentă o treime din numărul alegătorilor.

Formularul G.

PROCES-VERBAL¹⁾

Astăzi 22 Februarie 1936.

Drept în adunarea generală școlară convocată pentru alegerea unui membru în comitetul școlară primară de stat din...

..... județul Bihor, care adunare generală a fost convocată în conformitate cu dispozițiunile Legii în vigoare și conform ord. Nr. 176 | 936 al comitetului școlară județean D-I

..... primar ca președinte al adunării asistat fiind de D-I ..... inv-director ca secretarul adunării, deschide ședința și roagă pe cei prezenți să aleagă câte un bărbat de încredere ca reprezentanți ai listelor depuse, cari se și aleg în persoanele D lor .....

Astfel biroul constituit se purcede la actul alegerii prin votare secretă, care se începe la ora .....

După ce nu se mai prezintă nimeni la vot și după așteptare de jumătate oră, primarul ca președinte și secretarul cu întregul birou purced la despoierea urnei și se constată că din ..... voturi date s'a dat pentru lista Nr. 1 (unu) voturi, pentru lista Nr. 2 (doi) ..... voturi. Lista Nr. .... obținând majoritatea voturilor se declară aleasă. Fiind ales D-I .....

ca membru în comitetul școlară, iar ca delegat pentru adunarea generală școlară județeană se proclamă d-I inv-dir. ....

Alegerea a decurs în ordine și nu s'a înaintat nici-o contestație.

Drept care s'a încheiat și semnat prezentul proces-verbal.

Primar ca președinte	Verificatori,	Secretar,
al adunării generale,	.....	.....
.....	.....	.....

Formularul H.

Comitetul școlarei primare de stat
din comuna ..... jud. Bihor.

Nr. .... | 936.

On.

COMITETUL ȘCOLAR JUDEȚEAN.

Oradea.

Alăturat cu opoare vă înaintăm dosarul alegerii unui membru în comitetul școlară, constatator din :

¹⁾ Acest formular de proces-verbal se dresează în cazul când au fost depuse 2 sau mai multe liste și în cazul când a fost prezentă o treime din alegători, de s'a putut ținea alegerea și în cazul când alegerea s'a ținut în Duminica a doua a datei convocării.

1 convocare a ad. g-le.

1 exempl. proces verbal dresat în adunarea din Februarie 1936.

1 exempl. proces verbal dresat în adunarea din Februarie 1936.

..... exempl. liste de candidare.

..... exempl. buletine de votare.

..... exempl. buletine anulate.

1 listă de alegători.

A fost ales ca membru în comitetul școlar D-I ..... iar pentru adunarea generală școlară a Județeană a fost delegat D-I inv. dir.....

Alegerea a decurs ..... și nu s'a înaintat nici-o contestație (s'au dacă s'au făcut contestație se va menționa).

Propun aprobarea de urgență a acestei aleșeri.

Dat ..... la ..... 1936.

Președinte,

Secretar,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BULETINUL

Asociației Învățătorilor din Bihor

Reținerile ce se fac în favorul asociației.

Mai mulți D-ni colegi ne reclamă, că nu înțeleg rostul și scopul reținerilor ce se fac în fiecare lună pentru asociația învățătorilor.

Fiecare membru al asociației e obligat de a plăti o taxă anuală, care se socotește la leafa de bază și anume un procent din leafa lunară de bază înmulțit cu doisprezece și vom obține taxa ce trebuie să se plătească pe un an.

Această taxă de membru s'a plătit în trecut după anul școlar la finea fiecărui an școlar.

Dela 1 Septembrie 1935 taxa de membru se plătește lunar, adică ceace până la finea anului școlar trecut o plătea odată, acum o plătește în 12 rate lunar.

Tot asemenea e cazul și cu abonamentul pentru revista asociației generale „Școala și Viața”.

În baza unei hotărâri din 1932 a adunării generale a asociației învățătorilor din Bihor, — care hotărâre până în prezent din diferite motive a rămas neexecutată — din 1 Septembrie 1935 în fiecare lună se mai plătește 1% din leafa de bază lunară ca taxă pentru „Casa Învățătorilor”.

Astfel fiecare învățător conform gradului și gradației ce o are plătește lunar dela 1 Ianuarie 1936 taxele următoare:

Taxa membru : Șc. vieță : Casa Inv. : Total :

1. Inv. suplinitor.	5	9	21	=	35
2. „ tit. provizor	6	9	27	=	42
3. „ tit. prov. 1 grad	8	9	28	=	45
4. „ „ „ 2 grad.	9	9	33	=	51
5. „ „ defin.	7	9	28	=	44
6. „ „ 1 gr.	9	9	32	=	50
7. „ tit. „ 2 gr.	11	9	35	=	55
8. „ „ „ 3 gr.	13	9	40	=	62
9. „ grad. II, 1 gr.	10	9	34	=	51

10	"	"	11. 2 gr.	12	9	41	=	62
11.	"	"	11. 3 gr.	14	9	46	=	69
12.	"	"	1. 3 gr.	18	9	56	=	83
13.	"	"	1. 4 gr.	20	9	64	=	93
14.	"	"	1 5 gr.	23	9	71	=	103
15.	"	"	1 6 gr	25	9	99	=	133

Tot asemenea s'a socotit și pe data de 1 Sept. 1935 până la 31 Decembrie 1935 cu aceea că suma ce se cuvenea pe 4 luni a fost repartizată pe 3 luni din cauză că statele de plată n'au fost definitive din cauza întârzierii numirilor noi.

Loteria aranjată în favorul Asociației.

S'au trimis tuturor colegilor directori de școli bilete de loterie cu aceea ca până la data de 20 Oct. 1935 să ne trimită costul lor și cotorul biletelor, iar ceice nu le au vândut să ne trimită biletele. Nici până în prezent nu ne-au trimis nici prețul biletelor și nici biletele, din care cauză nu s'a putut face tragerea. Cetce nu ne vor trimite sau biletele sau costul lor cel târziu până la 31 Ianuarie 1936, prețul lor se va reținea din leașa de pe luna Ianuarie 1936, iar tragerea loteriei se va face pe la mijlocul lunii Februarie

Rezultatul tragerii îl vom comunica la timp.

Asociația Invățătorilor.